



TRONDHEIM KOMMUNE

Hensynssoner utvalgte kulturmiljø

Kommuneplanens arealdel 2012-2024
Vedlegg 5





Forord

Nye hensynssoner for kulturmiljø og kulturlandskap er utarbeidet med bakgrunn i at formålet institusjonsområder skal tas ut av kommuneplanens arealdel og at plan- og bygningsloven fra 2009 åpner opp for å bruke hensynssoner.

En kulturminneplan for Trondheim kommune er under arbeid. Å avsette hensynssoner for kulturmiljø og kulturlandskap i kommuneplanens arealdel er et viktig ledd i arbeidet med å styrke kulturminnevernet i Trondheim– som er hovedmålet for kulturminneplanen.

Hensikten med hensynssoner for kulturmiljø og kulturlandskap er at den kulturhistoriske verdifulle bebyggelsen og særpregede områder skal søkes bevart. Mange av kulturminnene i hensynssonene har fredningsvedtak, er med i spesialområder for bevaring i gjeldende reguleringsplaner eller vises i ”aktsomhetskart kulturminner”. Med hensynssoner i arealplankartet med tilhørende retningslinjer, vil man raskt få oversikt over særpregede kulturmiljøer i kommunen, samt få informasjon om hvordan man skal forholde seg til eksisterende kulturminner ved planlegging av nye tiltak.

04.12.2012

Einar Aassved Hansen
Kommunaldirektør



Marianne Langedal
Miljøsjef

KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2012-24

KULTURMILJØER I TRONDHEIM MED KULTURHISTORISK VERDI

Listen nedenfor omfatter en rekke miljøer der kulturhistoriske verdier er fremherskende, og der det er grunn til stor varsomhet med hensyn til alle endringer av miljøkvalitetene.

Miljøene er ordnet etter løpenummer som i prinsippet er tilfeldig valgt.

Beskrivelsene er høyst kortfattede, og kun ment som stikkord som skal gi en pekepinn om hvilke historisk og antikvarisk relaterte miljøkvaliteter det i hovedsak er tale om i de enkelte områdene.

Områdene er vist med skravur på arealplankartet.

1

1.1 "Onsøyhåggen" med tilstøtende LNF-område i dalføret

Velbevart og landskapsmessig særlig godt eksponert "snitt" av Bynesets kulturlandskap, inkl. flere eldre gårdsanlegg og en velbevart husmannsplass. Landskapet knytter seg til gamle Bynesvei gjennom Bymarka, en vei som i seg selv er et viktig historisk kulturmiljø.

2

2.1 Blyberget og Teisendammen, inkl. gårdsanlegget Nøysomhet ("Wullumsgården").

Markant landskapsformasjon med tidlige og nyere historiske elementer; Teisendammen som representant for de oppdemmede vannene i llavssdraget, Wullumsgården som ytterst særpreget og meget godt bevart tidlig 1800-talls gårdsanlegg. Strategisk beliggenhet som den klart mest markante "innfallsporten" til Bymarka; viktig som oppsluttende miljø for Sverresborgområdet østenfor (område 2.2)

2.2 Sverresborg med Dyrborgskogen og Dyrborgjordet

Historisk kanskje den mest markante landskapsformasjon i kommunen - Kong Sverres borg Zion; Folkemuseets område siden 1909; Dyrborgskogen som oppsluttende skoglandskap for museet; også Dyrborgjordet er et oppsluttende landskapsmiljø for museet, i tillegg til å være et meget attraktivt friområde.

2.3 Lade kirke og Lade gård

Viktigste historiske lokalitet utenfor byområdet; middelalderkirke (1180-tall, automatisk fredet) og et av landsdelens mest storslagne gårdsanlegg (tidlig 1800-tall, fredet); har kirkegård og et mindre parkområde (med rester av gammel allé) som landskapsmessig ramme - dessuten med markant beliggenhet på et svakt, men tydelig høydedrag.

2.4 Ringve

Praktfullt (delvis fredet) historisk gårdsanlegg med park, nasjonalt musikkhistorisk museum; i tillegg botanisk have med arboret, som utgjør et svært betydningsfullt oppsluttende element for gårdsanlegget.

2.5 Rognli

Meget verdifull og godt bevart dragestilsvilla i stor have; både hus og have spesialregulert.

2.6 Østmarka/Østmarkajordet, inkl. fjordsonen m/Ringvebukten

Særpreget og godt bevart psykiatrisk sykehus i grønt miljø ("asyl i villastil"), spesialregulert; Jordet sønnenfor er et betydningsfullt oppsluttende element både for

sykehusanlegget og for Ringve i syd. Som helhet utgjør dette området (2.5 sammen med 2.3 og 2.4) et av de aller mest betydningsfulle historiske kulturlandskapene i Trondheim; Ringvebukten med to særpregede bygninger som begge har høy kulturminneverdi er et ytterligere oppsluttende miljø som forsterker verdien.

2.7 Dronning Mauds Minne Høyskole - bygninger og park

Tidligere Nordenfjeldske Blindeskoles anlegg (tidl. 1900-t.), med karakterfullt jugendstilpreg. Park og bebyggelse virker sammen som et parklandskapsmessig hele, godt eksponert mot innfartsveien til Trondheim nordfra.

2.8 Falkenborg

Gammelt gårdsanlegg i en mindre have, som er rik på ulike treslag (arboret).

2.9 Bakke kirke og Bakke gård

En av de første åttekantkirkene i landet (1715), og hovedbygningen til et av 1700-tallets fremste storgårdsanlegg i Trondheim, der det i kjelleren er bevart rester av klosteranlegg (fredet bebyggelse, og i tillegg middelalderbygrunn). Gårdsplass i direkte sammenheng med park på oversiden av Kirkegaten - et viktig oppsluttende element for det historiske miljøet.

2.10 Bispehaugen

Storslagen og ekstremt godt eksponert skolebygning fra 1920-årene, beliggende på et ytterst markant terrengmessig fremspring i landskapet.

2.11 Lillegården

Gårdsanlegg med tilhørende park, fra 17-/tidlig 1800-tall. Spesialregulert. Utgjør en direkte landskapsmessig fortsettelse av Småbergan/Duedalen (se 2.12 nedenfor).

2.12 Småbergan/Duedalen

Stort friområde omkring byens meget markante 1600-talls festningsanlegg, der de store ubebygde arealene utenfor selve festningsanlegget fra gammelt av er militært forterreng der det fremdeles finnes rester av utenverker som var del av festningsanlegget. Den dramatiske Duedalen har en særlig historisk betydning i egenskap av å være et gammelt rasområde (fra 1620-tallet), og er en viktig del av helheten.

2.13 Brøset (Reitgjerdet)

Gammelt sinnssykeasykanlegg, opprinnelig leprahospital, med et tilhørende parkområde rett sønnenfor som oppsluttende miljø. Viktig som helsehistorisk monument.

2.14 Ringve skole og Sjømenns aldershjem

Epokegjørende skoleanlegg (1960-tall) som er særlig godt integrert i knauslandskapet det er en del av; Sjømenns aldershjem (1927) og park i vest utgjør et positivt tilsluttende miljø.

3

3.1 Devle gård og park

Arkitektonisk sjelden type lystgårdsanlegg (tidlig 1800-tall) med park. Våningshuset bevart, uthusfløyene gjenoppført til boligformål. Ett av anleggene i "perleraden" av lysgårder innenfor "herregårdslandskapet" på Lade.

3.2 Leangen gård med have og park

Det best bevarte og mest intakte lystgårdsanlegget på Ladehalvøya (tidlig 1800-tall). Fredet. Bebyggelse, have og park (inkl. fjordsonene) danner her et helhetlig kulturlandskapsmiljø av meget stor verdi.

3.3 Rotvoll Øvre og Nedre, inkl. tidligere Rotvoll Asyl

To av de gamle storgårdene øst for byen; begge med delvis velbevarte gårdsanlegg; i tillegg et inntakt og godt bevart sinnssykehusanlegg fra 1870-tallet. Summen av gjenstående jordbruksarealer rundt gårdene, inkl. to gamle alléer (inkl. Schmettows allé), fjordsonen og skogbevokste knauser utgjør (tross innreguleringen av Statoils forskningscenter, og konverteringen av Rotvoll Nedre til privatskole m.m.) et enestående kulturlandskap i nærområdet til en større by, med meget høyt krav på bevaring som åpent landskap - av kulturhistoriske grunner; og ikke minst som potensial for rekreasjon og friluftsliv m.m. i den grad landbruksvirksomheten måtte bli utfaset.

3.4 Ranheim kirke med kirkegård , og tilliggende stasjonsområde med park

Kirkested og bydelsentrum, som sammen med næringsmiljøet på den andre siden av jernbanelinjen er det nærmeste en kommer et "sentrum" i bydelen Ranheim. Viktig å bevare som historisk forankret identitetspunkt for bydelen. Kirken, nærliggende gårdsanlegg og jernbanestasjonen har også hver for seg antikvarisk verdi.

3.5 Granåsen gård og åkerskråningen nedenfor (vestenfor)

Landskapsmessig ytterst markant beliggende gammelt gårdsanlegg (med delvis fredet interiør), visuelt godt eksponert fra lang avstand. Sammen med åkerarealene i skrånningene foran gården et viktig minne om den tidligere bygdelagskarakteren.

4

4.1 Kystad Vestre med tilliggende park og landskapshave.

Største og viktigste 1800-talls lystgård i områdene vest for byen. Sammen med parken nedenfor (opprinnelig anlagt som planteskole for byens trær) og den store landskapshaven ovenfor det storslagne våningshuset, er dette et helt spesielt kulturmiljø. Området har også betydning som rekreasjonsareal i bydelen.

4.2 Ferstad gård og park

Sent 1700-talls gårdsanlegg (fredet), med flere eldre uthusbygninger i behold i tillegg til våningshuset. Karakterfull landskapsituasjon, der hovedbygningen ligger i sterkt

skrånende terreng med fullt eksponert kjellertasje på nedsiden. Det fremste av to anlegg i sin type som i dag er bevart på Byåsen (Wullumsgården er det andre).

4.3 Havstein gård og Havstein kirke

En av de viktigste gamle storgårdene på Byåsen, som sammen med den senere fradelte Havstein Vestre i dag danner et tvillingtun; fra ca. 1860 også med den kommende bydelens nye kirke nærmest som en del av tunet. Storslagen beliggenhet, med gårdene, kirken og gammel edeltrevegetasjon godt eksponert sett fra byen. Trevegetasjonen omfatter bl.a. rester av den allé som i sin tid førte fra Havstein og i rett linje opp til Munkvoll Gård - en av 1700-tallets mer berømte alléer i Norge. Bevaring av den landskapsmessige helheten på Havstein har lenge vært tillagt stor vekt.

4.4 og 4.5 Nedre og Øvre Leirfoss kraftstasjoner med omgivelser To godt bevarte kraftanlegg fra elektrisitetens "barndom" i Trondheim (tidlig 1900). Begge med vesentlige historiske kvaliteter i behold, både tekniske og arkitektoniske; begge med relasjon til tilliggende friområder. Øvre L. den eldste, Nedre den arkitektonisk mest spektakulære. Begge er viktige som historiske elementer i nært samspill med fossene.

4.6 Leren Gods og tilhørende allé og kapell Fra

langt tilbake det største gårdsbruket i områdene syd for byen, det opprinnelige storgårdsanlegget er i dag noe redusert (bl.a. etter brann før krigen); like fullt et mektig anlegg den dag i dag. Beliggenheten, på et høybrekk i terrenget, der allén løper langs høybrekket har god visuell eksponering i landskapet, særlig sett fra Bratsbergveien. Kapellet har i dag fått befestet sin posisjon i miljøet, som element i nyanlagt kirkegård.

5

5.1 Risvollan

Stor og arkitektonisk epokegjørende rekkehusutbygging fra årene omkring 1970, inkluderer også ett av byens første moderne høyhus.

5.2 Christian Eggens vei

Ytterst homogent og meget tett lite rekkehusområde med lave enetasjes kjellerløse hus; fra 1960-tallet. Svært lite endret i eksteriør. Arkitektonisk sett et unikt boligmiljø i Trondheim.

5.3 Kolstad/Saupstad

Kolstad/Saupstad (ofte kalt "Den hvite By") og Huseby/Flatåsen - den største samlede boligutbyggingen i Trondheim, som startet på slutten av 1960-tallet. Det opprinnelige markante helhetspreget, som var gjennomført over et meget stort område, med flere separate byggetrinn, er for en stor del fremdeles i god behold. Epokegjørende ved sin løsning av trafikken, som ble holdt helt utenfor de store, parkmessig behandlede tunene.

5.4 Huseby/Flatåsen

Se 5.3.

5.5 Kattem

Stort, homogent boligutbyggingsområde fra slutten av 1970-årene, der gjennomført trafikkseparering representerer et viktig miljøaspekt.

6

6.1 Byneset kirke og kirkegård, inkl. "Høgsteinen" og "Steinshylla"

Meget fin middelalderkirke (1180-tallet) med kirkegård og noe tilliggende eldre bebyggelse. Sammen med bygdeborgformasjonen Høgsteinen i vest og strandstedet Steinshylla ved sjøen i sydøst et unikt kultur og kulturminnemiljø. I gammel tid sentrum på Byneset.

6.2 "Apoteket"

Gammelt, godt bevart gårdsanlegg helt nede i sjøkanten, i tilknytning til naturvernområde, ganske så avsondret fra omverdenen. Fra 1600-tallet urtegård for Løveapoteket i Trondheim.

6.3 Leinøra

Strandsoneområde ved utløpet av Gaula med sjelden tindvedforekomst, del av et større naturvernområde (som er under stadig og dramatisk endring som følge av endringer i elvas vannføring). Tas med som kulturlandskapsområde i egenskap av sin miljømessige særegenhet og sin spesielle attraktivitet som besøksmål.

7

7.1 Heimdal sentrum

Miljømessig og arkitektonisk sammensatt sentrumsmiljø i stasjonsbyen Heimdal, med et blandet bygningsmiljø. Viktig kulturminnemiljø i egenskap av sin identitetsskapende funksjon i og for bydelsseter.

7.2 Leinstrand kirke og kirkegård

1600-tallskirke, om enn mye ombygget. Er i seg selv et viktig historisk monument, og som kirkegård og kirkested det viktigste kulturminnemiljøet i Leinstrand.

7.3 Torgardsletta

Gjenværende deler av et jordbruksmiljø med flere til dels eldre gårdsanlegg beliggende på "landskapsbrinken" som i dag følges av veien til Klæbu. Dette er rester av et meget

prominent kulturlandskap med røtter helt tilbake til folkevandringstiden og antakelig også før det. Det viste området er i dag det eneste samlede miljøet der det ennå kan være mulig å beholde et tradisjonelt kulturlandskap på Torgardssletta, og derigjennom også fastholde minnet om noen av de aller tidligste bosettingene i Trondheimsområdet.

8

8.1 Bratsberg kirke og kirkested

1850-tallskirke (etter Linstows typetegninger) som markerer det gamle sentrum i Bratsberg. Kirke, kirkegård og kirkebakke utgjør til sammen et markant og lokalt viktig kulturminnemiljø.

9

9.1 Øvre Jervan

To gamle gårder (Øvre Jervan) med overveiende gammel bebyggelse som utgjør viktige minner om gårdsbebyggelsen ved Jonsvannet. Blant de fremste eksemplene på jordbrukskulturen som tidligere preget områdene rundt vannet i langt større grad enn i dag.

10

10.1 Ilsviken gård med have

En av de mest fremtredende trondhjemske lystgårdene fra 2. halvdel av 1700-tallet, med nylig delvis rekonstruert tidligere have i på arealet nord for gården, ned mot fjorden. Hovedbygningen med sidefløyer er fredet, og er i tillegg spesialregulert.

10.2 Ilsvikøra

Særpreget, og eksteriørmessig svært inntakt, "byfiskerlandsby" fra 1860/70-tallet. Miljøet som helhet ble spesialregulert i 1978.

10.3 Ila nord for Ilaparken (Nordre Ilevollen, Mellomila og Nedre Ila)

Er sammen med Bakklandet byens eldste forstadsmiljø, med røtter tilbake til tidlig 1700-tall. Nåværende trehusbebyggelse er i hovedsak fra første halvdel av av 1800-tallet. Enkelte bygninger og "delmiljøer" er spesialregulert, men også miljøet som helhet har klart krav på bevaring som kulturmiljø. Inneholder Ila skole, som er et arkitektonisk ytterst fremragende bygningsminne; dessuten finnes tre tidligere skolebygninger bevart i området - den eldste fra 1750-tallet.

11

11.1 Midtbyhalvøya

Det helt sentrale og totalt dominerende kulturmiljøet i Trondheim. Av flere grunner, bla. arbeidet med en egen midtbyveileder som gjennomføres i 2012, er det valgt å betrakte og definere Midtbyen som ett samlet kulturmiljø. Inneholder en rekke fredete bygninger og flere spesialregulerte bygninger og miljøer. Midtbyen er Trondheims fremste og mest verdifulle kulturmiljø, med meget høy verdi også i nasjonal sammenheng

11.2 Skansenområdet/Nidareid

Byhalvøyas landfaste forbindelse med omverden; her finnes omfattende rester av eldre festningsverker, og Ilen kirke som i 1880-årene ble reist på det tidligere festningsglaci. Området har i dag karakter av å være et åpent og fjordnært parklandskap. Det inneholder også fysiske minner om jernbanens innføring til Brattøra over Nidareid rundt 1880, og fra den store jubileumsutstillingen i 1930.

11.3 Vestre og Østre Kanalhavn (NB overlapper delvis 11.1)

Sandgatens og Fjordgatens bryggemiljø er det ene av Midtbyens to store sjøhus- eller bryggemiljøer; med bygninger fra rundt midten av 1800-tallet. Utgjør sammen med selve kanalen og kaiområdene langs nordsiden et enestående sjøfarts- og fiskerihistorisk miljø. Området har meget høyt krav på bevaring som samlet kulturmiljø. Flere delområder er spesialregulert.

11.4 Øvre Elvehavn (NB overlapper delvis 11.1 og 11.6)

Det andre og viktigste av Midtbyens bryggemiljøer; eldste bygninger som fremdeles står er fra første del av 1700-tallet. Miljøet konstituerer sammen med elveløpet og bryggemiljøet på Bakklandet et av de aller viktigste kulturmiljøene i Trondheim overhodet. Det har også stor nasjonal betydning.

11.5 Munkholmen

Befestet holme (med bygninger fra 16- til 1800-tallet), også med rester av middelalderklosteranlegg. Har en spesiell relasjon til Cicignons byplan som visuelt akseendepunkt for Munkegaten. Bebyggelsen er i sin helhet fredet, og holmen er et betydningsfullt kulturmiljø også på nasjonalt nivå.

11.6 Bakklandet (overlapper delvis 11.4)

Sammenhengende 1800-talls forstadsbebyggelse som strekker seg fra Klostergaten i syd til Innherredsveien i nord. Den ene av byens to første forsteder (den andre er 10.3, IIa), påbegynt utbygd som forstad på slutten av 1600-tallet. Nåværende bebyggelse er i hovedsak fra første halvdel av 1800-tallet. Inneholder i tillegg til en lang rekke boliganlegg også Bakklandsbryggene - et sjøhusmiljø som utfyller bryggemiljøene på byhalvøya (og som sammen med 11.4. konstituerer Trondheims gamle Elvehavn). Inneholder et unikt brominne - Bybroen, fra 1861. Det aller meste av Bakklandet er spesialregulert, men et område lengst nord mangler regulering.

11.7 Korsgata/Singsakerbakken

Håndverker- og arbeiderforstad fra siste halvdel av 1800-tallet, i dag transformert til bl.a. studentboligområde. Karakterfullt miljø rett nedenfor skrenten som danner avgrensing mot den "penere", øvre delen av Singsaker. Den gamle bebyggelsen er nylig istandsatt til studentboliger. Store deler av området er spesialregulert.

11.8 Studentersamfundet, Statsarkivet og Vollan; inkl. Elgeseter gml. kirkegård og "Grensen"

Markant institusjons- og parkmiljø, med relasjon til tidligere NTH på Gløshaugen. Viktig som oppsluttende miljø for Høyskolen. Høyskolealléen og de øvre deler av parken er fredet. "Grensen" er et pittoresk trehusmiljø, som ligger oppe på en bratt skrent (skjæring) som danner overgang til Korsgata/Singsakerbakkenområdet. Vollan (Elgeseter) er en av de gamle gårdene i byens nære omegn; Studentersamfundet er en ytterst særegen bygning med stor høyskolehistorisk, arkitektonisk og antikvarisk verdi.

11.9 Sannan

En liten, sent 1800-talls bygningsgrend rett vest for Elgeseter bro, med verdi bl.a. som miljøskapende og særlig godt eksponert bebyggelse i parkområdet langs elven.

11.10 Øya

Stort, samlet og godt bevart bygningsmiljø utenfor byområdet, der det fra litt etter midten av 1800-tallet og helt opp til etter siste krig er blitt bygd villaer, tomanns- og flerleilighetsboliger i tre, etter hvert også med enkelte innslag i mur. Ispedt enkelte mer markante eldre bygningsanlegg, hvorav Klosterenget og Klosterdalen er de viktigste. Definert som "antikvarisk bevaringsområde" i den kommunedelplan for Øya/Elgeseter som nå utgår. Villaområdet i Kronprins Olavs allé er spesialregulert, mens området rundt Klosterdalen utgjør del av Middelalderbygrunnen (Helgeseter kloster), der grunnen er automatisk fredet.

11.11 Singsaker (nedre og midtre deler), inkl. Kristiansfelt

Stort villaområde, som i vest grenser til Korsgata-området og Øvre Bakklandet, i nord, øst og syd til Lillegårdsbakken og Eidsvolls gate. Inneholder et stort spesialregulert område langs de to gatene Øvre og Nedre allé, der innslaget av fremragende villaer fra tiden rundt og like etter første verdenskrig er meget betydelig.

11.12 Port Arthur

Konsentrert murhusmiljø fra ungdomstiltiden, med flere godt bevarte enkeltbygninger. Området kneiser på toppen av Møllenberg og utgjør et meget sterkt eksponert bygningslandskap sett fra Midtbyen.

11.13 Kristianstenssletten med "Pappenheim"

Variert, utpreget beskjeden trehusbebyggelse, hovedsakelig fra tidlig 1900-tall. "Pappenheim", et område med småhus oppført som provisorier i bolignødens tid rett etter 1.verdenskrig, utgjør det dominerende og mest markante innslaget i området.

11.14 Lerkendal

Lerkendal gårsd er en av de best bevarte lystgårdene som ble anlagt rundt Trondheim på 1700-tallet.

12

12.1 Møllenberg/Rosenborgområdet

Stort, meget tett utbygget arbeiderboligmiljø fra 1890-årene, direkte relatert til utbyggingen av verkstedindustrien på Nedre Elvehavn i samme periode. Størstedelen av området er spesialregulert.

12.2 Nedre Elvehavn

Skipsverkstedsmiljø fra 1880- og 90-årene; mange av de opprinnelige verkstedbygningene er tatt vare på. I løpet av de siste par tiår transformert til moderne sentrumsmiljø, der de gamle bygningene spiller en viktig rolle.

12.3 Nyhavna

Krigstidsmiljø - viktigste tyske marinebase i Norge under krigen. Har i behold flere av de opprinnelige tyske bygningene, herunder særlig de to svære ubåtbunkerne "Dora 1" og "Dora 2". Bebyggelsen, sammen med karakteren av militært havnemiljø fra 1940-tallet, konstituerer et krigstidshistorisk miljø av nasjonal og internasjonal betydning.

12.4 Ulstadløkkveien-området/området omkring Lademoen park

Konsentrert offentlig sosial boligbebyggelse i mur fra tiden omkring 1. verdenskrig og litt ut i mellomkrigstiden; samt et noe tidligere innslag av privat boligbebyggelse i mur i området langs begge sider av Lademoen park. Parken, med Lademoen kirke og skole, utgjør sammen med bebyggelsen rundt, et ytterst karaktersterkt og verdifullt kulturmiljø - Lademoens "kjerneområde".

12.5 Lilleby

Et mindre miljø med konsentrert leiegårdsbebyggelse av lignende type som ved Lademoen park, men med mer utpreget jugendstilpreg; noe som også gjelder den monumentale Lilleby skole.

12.6 Voldsminde-området

Ytterst helstøpt, ensartet større boligmiljø i funksjonalistisk stil, bygget i jernbetong på midten av 1930-tallet, opprinnelig karakter godt bevart. Meget markant innslag i "Østbyens" miljø.

12.7 Åsbakken/Markveien-området

Et område med godt bevart villabebyggelse fra tidlig mellomkrigstid, av noe mer beskjeden karakter enn villaområdene fra samme tid på Singsaker. Også den opprinnelige miljøkarakteren, med til dels store haver, er godt bevart.

13

13.1 Saxenborg

Meget godt bevart lukket gårdsanlegg fra tidlig 1800-tall. Fredningsverdi.

13.2 Smedstuen (Lysholmsminde)

Pittoresk lite miljø med rester av industribbyggelse fra tidlig 1800-tall, byhistorisk betydningsfullt som tidlig industrimiljø.

13.3 Louiselyst

Delvis inntakt lite lystgårdsanlegg fra 1840-årene, der særlig hovedbygningen har antikvarisk interesse. Verdifullt som miljø tross sterk grad av innbygging i nyere tid.

13.4 Persaunet Leir

Tyskbygget kontorbrakkeby fra krigstiden, med relasjon til marineverftet i Nyhavna. I dag konvertert til boligbruk; de fleste enkeltbygningene er fredet. Opprinnelig miljøkarakter i svært god behold.

14

14.1 Arildsløkken/Nyveien

Konsentrert leiegårdsbebyggelse i mur, hovedsakelig fra tidlig 1900-tall; inneholder bl.a. ett av byens aller mest verdifulle jugendstilmiljøer. I tillegg godt bevart villabebyggelse langs Osloveien ("Nyveien"), for det meste i upusset tegl.

14.2 Gamle Åsvei

Villabebyggelse langs den siste rest av den smale, gamle veien som førte fra Ila og opp til Byåsen. Flere godt bevarte enkeltbygninger.

14.3 Stenberget med tilliggende gater

Stort, fra byen meget godt eksponert villaområde, med en rekke godt bevarte enkeltbygninger og tilhørende haver.

14.4 Ellefsens vei

Villaområde, hovedsakelig bygget ut på 1960-tallet; inneholder en unik samling av noen av Trondheims arkitektonisk beste boliger fra etterkrigstiden.

15

15.1 Gløshaugen

Trondheims "Akropolis": Norges Teknisk Høyskoles eldste anlegg fra 1910-14, med en lang rekke senere tilføyelser. Sterkt konsentrert samlet miljø som har en formidabel

landskapsmessig virkning. Hovedbygningen og bebyggelsen rundt "campus" er fredet.

15.2 "Marinevold"

Samlet miljø med provisoriske småhus av tilsvarende type som på Pappenheim. Godt bevarte enkeltbygninger, og et godt bevart samlet miljø. Spesialregulert.

15.3 Lerkendalsområdet

Konsentrert samling av typiske trondhjemske firemannsboliger, fra slutten av 1920-årene og frem til 1950-årene. (Definert som antikvarisk bevaringsområde i den kommunedelplan som nå utgår).

15.4 Marienlyst

Karakteristisk "jernbaneverkstedboligby", tett utbygget med forholdsvis beskjedne bolighus i ganske små haver. Det opprinnelige helhetspreget i god behold.

15.5 Elgeseter gate/Klæbuveien, inkl. Dalsenget

Tidlig 1900-talls bygater, med en rekke murbygninger fra før og etter 1. verdenskrig i behold. Særlig Elgeseter gate har en sterk bybildekarakter i behold, især på østsiden. Spesielle kulturminner: En gammel elektrisitetsbygning i Klæbuveien, og trikkestallen på Dalsenget.

16

16.1 "Knausen"-området

Godt bevart "penere" villaområde fra mellomkrigstiden, spesialregulert. I det alt vesentlige "førfunksjonalistiske" bygninger.

16.2 Berg prestegård

Gammel prestegård i Strinda, omgitt av mellomkrigstids villaer i funksjonalistisk stil.

16.3 "Lillegården"-området, inkl. Singsaker skole og Singsaker Studenthjem

Boligbebyggelse i mur fra tidlig mellomkrigstid; meget homogene bygningsmiljøstrukturer, med bolighistorisk og arkitektonisk betydningsfullt. Singsaker skole er et godt bevart eksempel på skoleutbyggingen i Trondheim for ca hundre år siden. Singsaker Studenthjem er en unik institusjon som har tilhold i en svær tyskbygget trebygning fra okkupasjonstiden.

16.4 Trondhjems Kooperative Boligselskaps område

Byens første firemannsboligområde, bygget i regi av et boligkooperativt selskap på 1920-tallet; godt bevarte bygninger enkeltvis, og er godt bevart som samlet miljø.

16.5 Frydenberg-området

Samlet kjedehusmiljø fra 1960-tallet. Ensartet område med gjennomført kvalitetsfylt arkitektur - meget godt bevart eksempel på boligbygging i Trondheim de første par tiårene etter krigen.

16.6 Moholt Studentby, byggetrinn 1 og 2

Arkitektonisk overbevisende og meget gjennomført studentboligby fra 1960- og 70 tallet.

I tillegg særlig kvalitetsfylt utendørsmiljø.

17

17.1 Strindheim haveby

Ett av etterkrigstidens aller første samlede boligutbyggingsområder (TOBB). Godt bevarte to- og firemannsboliger, med den opprinnelige havebykarakteren i god behold på arealene rundt og mellom husene.

17.2 Angelltrøa

En av etterkrigstidens største samlede boligutbygginger, påbegynt rundt midten av 1960-tallet. Den opprinnelige bygnings- og strøkskarakteren er forholdsvis godt bevart. Området eksemplifiserer den storstilte boligutbyggingen som ble vanlig i årene som fulgte.

18

18.1 Lavollen

Velbevart tidlige markaanlegg fra første del av 1800-tallet, der flere bygninger har høy antikvarisk verdi. Tunet og den nærmeste jordveien er viktige å bevare som del av et samlet miljø.

18.2 Sommerseter

Historisk viktig gårdsanlegg i Bymarka, der hovedhuset kan være sent 1700-talls, og annektsbygningen enda eldre. Den nærmeste jordveien, som i dag er golfbane, er viktig å bevare som åpen grønn ramme rundt tunet.

